

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap de la Secció Tècnica d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ: Director del Laboratori de Patologia Vegetal del Consell Provincial de Foment de Tarragona.

JOAN ANGEL I GENÍS: Enginyer, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN ARUMÍ: Ajudant del Servei Tècnic de Terra Campa.

LLORENÇ BADELL: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Viticultura.

GUILLEM DE BENAVENT: Doctor en Farmàcia, Ajudant del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

M. FAURA I SANS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Geologia en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. GIRONA: Doctor en Dret, Professor de Economia i Legislació en l'Escola Superior d'Agricultura.

MANUEL LLENAS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Botànica en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. LLORT: Publicista Agrari.

ARNEST MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Felanitx (Mallorca).

CRISTÒFOL MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Vilafranca del Penedès.

VICENS NUBIOLA: Professor de Floricultura en l'Escola dels Bells Oficis.

C. OLIVERAS MASSÓ: Director de l'Escola de Viticultura i Enologia.

CARLES PI SUÑER: Enginyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura i Professor de Mecànica.

J. POCH DE FELIU: Enginyer, Encarregat del Servei Tècnic de Terra Campa.

JAUME RAVENTÓS: Enginyer, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat, i Cap del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

JOSEP M.ª RENDÉ: Cap de l'Acció Social Agrària.

M. ROSSELL VILÀ: Professor de Zoofitècnia de l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN SALOM: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Arbres Fruiters.

SEGIMON VANDRELL: Enginyer, Encarregat del Servei Forestal.

ERASME M. D'YMBERT: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Enologia.

VALERI SERRA I BOLDÚ :: SECRETARI

SUMARI

L'encariment de les subsistències i els pagesos, per *August Matons*. — De patologia vegetal, per *Joan Aguiló*. — Repoblacions forestals, per *Segimon Vendrell*. — Conreu de la morera en les riberes altes de l'Ebre, per *Josep Pujol*. — L'agricultura i l'actual qüestió social, per *Josep Séculi Roca*. — La neocultura, per *Joan Arumí*. — Concurs de guarans a Vich, per *J. Montsolíu*. — Espigolant. — Informació. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibliografia. — Consultori.

FORA TEXT

L'INSTITUT BORRELL DE LES ESCOLES PIES A ALELLA

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulants
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

**SOCIETAT ENOLÒGICA DEL PENEDÈS
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès**

**APARELLS PER ANÁLISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS - ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOFRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA**

**INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIUS**

**DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24
TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149**

Telegrames "SERDAROS"

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 7 - Fora: Pessetes 9 - Número solt: Pessetes 0'50

L'encariment de les subsistències i els pagesos

I

ESpanya és el país dels descontents: la queixa, la protesta, la maledicència són caràcters ben generals i ben actius.

No cal demostrar que tenen la seva justificació. Hi han tantes coses dolentes que l'esperit de crítica troba elements sobrats per a exercir amb fruïció la seva acció corrosiva.

Però el Cató que tots portem a dins està, des de fa un temps, irritat. La crisi moral i econòmica que la guerra ha determinat arreu del món, ha exacerbant la nostra tendència destructora i el malestar, que es manifesta amb el neguit protestatari d'una violència preocupant, enverina totes les classes socials, fins aquelles que s'havien distingit sempre per llur caràcter essencialment conservador i conformista.

Vivim en un període de crisi espiritual intensíssima. Totes les valors que desafiaren incommovibles els furiosos embats del temps, trontollen avui davant la frissosa revisió. Qui mes, qui menys, tots estem un xic contagiats d'aquesta mena de passa intel·lectual, d'aquesta espècie d'encefalitis protestatària...

Però no hi ha sempre raó d'esgrimir la censura; la crítica, alguns cops, es infundada i respon, podríem dir, únicament a lleis de la inèrcia. Quan l'esperit ha pres un camí, ha agafat un hàbit, es deixa portar insensiblement per la costum i reacciona amb dificultat per a adquirir novament l'equilibri.

Mireu el que passa amb la qüestió candent de les subsistències.

La queixa de tots els ciutadans —dels que viuen a ciutat i saben del camp sols les seves delícies i les virtuts higièniques— va dirigida

en primer lloc contra el govern per la seva demostrada incompetència i, en segon lloc, contra els pagesos. El govern, diuen, no sap o tal vegada, per a defensar interessos inconfessables, no vol posar-hi remei. Els pagesos, animats per la boja ambició d'enriquir-se, característica de les èpoques de decadència, forcen continuament els preus que han assolit ja altures inasequibles a la classe treballadora. Som ja al límit extrem de les nostres possibilitats de resistència econòmica; un pas més enllà i serà aleshores la catàstrofe. I la protesta s'arrodoneix després amb una frase de conclusió que denota una convicció ferma i un odi conscient: aquests lladres de pagesos que es queixen de les poques taxes que els hi ha posat el govern...

La protesta general es concreta també amb exemples que tenen, per a qui no coneix les interioritats dels fets, una enorme força de persuasió. Les patates es pagaven abans a 10 pessetes els 100 quilos i ara costen més de 25; l'alfals valia 14 rals el quintar i avui s'ha de pagar a 8 pessetes; el blat es venia a 15 pessetes la quartera i el preu de taxa és ara de 27,50; una quartera d'ametlles que abans valia 20 pessetes ha pujat actualment a 40; les avellanets que els pagesos venien, satisfets del negoci, a 30 pessetes, han arribat a 110 i en aquests moments estan a 70-75.

Els exemples podrien multiplicar-se fins a l'infinit: tots els fruits de la terra han pujat. Però no és aquesta una raó suficient per a acusar els pagesos i considerar-los com la causa única i voluntària dels augments.

No es pot negar que, en general, el moment es propici a l'agricultura, que els pagesos guanyen diners, que mai s'havia vist tanta riquesa repartida pels nostres pobles rurals; però no es tracta de un privilegi exclusiu de l'agricultura. Les indústries — menys comptades excepcions, que també podrien citar-se per a certs conreus — han passat i passen per un període brillantíssim. Hi ha una prova senzilla i evident d'aquest floreixement industrial: el número d'autos ha augmentat considerablement a Barcelona, i no pas perquè hagi baixat llur preu, el qual al contrari ha crescut, sinó perquè ha augmentat la riquesa i és major el nombre de persones que poden despendre's de 10 o 20 o 40 mil pessetes per a adquirir-ne un i que poden destinar una suma no indiferent a la seva manutenció. El mateix pot dir-se dels altres articles de luxe. I no són els pagesos — ni els grans propietaris que menen directament les seves terres — els que es compren autos i concorren regularment als *five o clock tea* del Ritz o del Colón.

Indústria i agricultura s'han beneficiat amb la guerra, però es pot dir amb certesa absoluta que com sempre, en temps de pau i de

guerra, els beneficis majors o, quan menys, proporcionalment majors, han anat a la indústria. Si acàs, doncs, la qualificació de lladres que tan a la lleugera s'aplica als pagesos ha d'aplicar-se també als industrials i per tant a tots els productors.

En el cas concret de l'agricultura, s'ha de reconèixer que els augments no depenen sinó en part mínima, irrisòria, de la voluntat del pagès. Cal conèixer només un xic la organització del comerç dels productes agraris, la situació econòmica molts cops angoixant dels nostres pagesos, i llur mentalitat, que és la mentalitat del pagès de tot el món, per a comprendre la veritat d'aquesta afirmació. Mantes vegades s'ha repetit en aquesta Revista una veritat que demostra la injustícia de l'animositat contra el pagès. El pagès és potser l'únic productor que quan ha de vendre no pot posar preus als seus productes, sinó que ha d'esperar que siguin els compradors els que li posin.

En aquestes condicions ¿què ha de fer quan per les olives, per exemple, en lloc de 12 o 15 pessetes li ofereixen 20 o 25? ¿Negar-se a acceptar-les al·legant que és un augment exagerat, que l'oli resultarà massa car i que la gent treballadora no podrà comprar-ne? ¿Ha d'estar només a les de perdre i no a les de guanyar?

Fóra demanar-li un esperit evangèlic superior a les forces humanes; fóra exigir-li quelcom que cap dels que protesten tindria la voluntat de realitzar.

AUGUST MATONS

De patologia vegetal.

ASSECABROTS DE L'OLIVER

PEL març comencen els brots d'antany de l'oliver a guarnir-se de flors: bella esperança de fruit. Hi ha arbre en els brots del qual no hi ha flors, ni gairebé fulles que, esgrogueïdes cauen avui una, demà una, altra, fins que la rameta queda despullada d'òrgues foliars i mort. Quina és la causa de la mort d'aquella rama? ¿Quina és la metzina que li para la vida? La causa, la metzina, és un petit escarbatet que els entomòlegs anomenen *Phleotribus olea*. Tot just amida dos centímetres, vesteix de color gris fosc els èlitres i abdòmen, porta una ratlla negra transversal a prop de l'extremitat abdominal dels èlitres, les antenes acaben en unes laminetes com si fossin pues d'una pinta.

La ratlla negra transversal dels èlitres i la forma terminal de les

antenes diferencien, entre altres caràcters, el *Phleotribus* de l'*Hilasinus oleiperda*, que ataca igualment els brots de l'oliver, però no té la ratlla dels èlitres, i les antenes acaben en massa.

Pertany a l'ordre dels coleòpters, família escolítida, gènere *Phleotribus*, espècie *Phleotribus olea*.

En la gran família escolítida hi ha aquelles espècies que les mares, per perpetuar-se, fabriquen uns solcs entre escorça i fusta, coneguts amb el nom de galeries de posta. Segons siguin aquestes sencilles, bifurcades o en estrella, indiquen que han estat fetes solament per la femella, pels dos sexes o per escolits polígams.

Les galeries de posta ordinàriament són horitzontals; segons siguin bifurcades o senzilles, formen com una anella o una mitja anella a la rama parosfida. D'aquestes estancies de posta en surten d'altres, perpendiculars, fetes per les larves que han sortit dels ous dipositats a les galeries horitzontals. Aquestes segones estancies perpendiculars a les maternals o de posta, s'anomenen *larvaries* o *de fills*.

Una característica de la família és envair els arbres dèbils, ja per falta de conreus, d'adobs o d'aigua; pot assegurar-se que arbre atacat per escoltides, arbre que no vegeta en bones condicions.

Les mares, en llur instint, per fer les postes busquen arbres en què la saba circuli amb poca força: la dels arbres ben cuidats, les ofegaria, a elles i llur descendència.

És per això que amb molt bon encert s'exigeix que les rames tallades dels olivers no es deixin romandre molt temps al camp, car tots els *Phleotribus* i *Hilasinus* dels encontorns són atrets per aquell sabros àpat, que no té perill per a fer-hi la niçada.

Quantes de collites d'olives s'han perdut, quants d'olivers s'han desgraciat per deixar la ramada, tota la primavera, a sota dels olivers.

Danys que causen a l'oliver el *Phleotribus* i l'*Hilasinus oleiperda*.

Pel març comença l'aparellament del *Phleotribus*. Una volta assegurada la descendència, la mare busca lloc per fer-hi les postes: A tal fi, cerca una rama on comença un solc molt curt i en direcció del creixement de l'arbre; el solc es bifurca a dreta i esquerra, arribant sovint a rodejar la rama, que s'asseca per falta de saba.

Els dos solcs de bifurcació són construïts l'un pel mascle i l'altre per la femella, que pon uns 50 ous repartits entre els dos. Construïda la galeria pròpia, mort el mascle deixant son cadàver a la mateixa entrada, salvant així amb són cos, de les impertinències de fora, els fills que sortiran de les postes fetes abans.

Passats uns quinze dies, s'aviven les postes en petits cues, blancs, sense potes, però d'orgues bucals prou resistents per a fer galeries perpendiculars a les maternals.

Aquest estat larvari o de cuc dura uns trenta dies, que els passa rosegant sempre l'entranya de l'oliver i preparant-se als últims a fer-se còmoda l'estància de la galeria, eixamplant-la i polint-la per a passar-hi l'estat de nimfa.

Passats uns deu dies, la nimfa es transforma en insecte acabat com l'hem vist abans.

En son instint de previsió, la larva ha eixamplat la galeria a l'extrem. Perquè l'insecte que surti de la nimfa pugui moure's còmoda-

ment, portarà cuirassa com tots els coleòpters, i cal que no li falti lloc per a poder-se manejar.

Els estats (escarabat, ou, cuc i nimfa), constitueixen una generació. El *Phleotribus* és un insecte de cinc generacions a l'any.

Calculant cinquanta ous per cada posta i contant cinc generacions anuals, calculi's els estralls que poden fer aquests insectes als olivers.

MANERA D'EVITAR I COMBATRE EL MAL

Pot evitar-se el mal conreant força els olivers, abonant-los i regant-los tant com es pugui.

Obligant, per qui correspongui, que no es deixin romandre al camp les rames de les esporgades dels olivers més enllà de març, ja que com hem dit abans, són punt apropiat per a fer-hi la niuada dels *Phleotribus*, un hom es convencerà d'això recollint en un drap blanc els insectes que cauen en sacsejar unes rames tallades i deixades al camp fins pel març.

Com a tractament directe s'han recomanat les polvoritzacions d'arseniat de plom diluït en aigua; per a obtenir efecte útil cal que siguin fetes amb molta oportunitat i molts oliviculors no estan preparats per determinar l'hora del tractament.

La gonfiació mitjançant el cianhídric, dona excel·lents resultats, i ensems es combaten tots els insectes plaga de l'arbre de Minerva. Bastarà un litre tres centilitres de gas per metre cúbic de terra.

Però, a part de personal tècnic, perquè doni resultats pràctics cal disposar d'un tren de 25 ó 30 terdes, i això fa que aquest tractament sols sigui aplicable pels Sindicats, pels Consells Provincials d'Agricultura o pel Servei de Plagues del Camp, de la Mancomunitat.

JOAN AGUILÓ

Repoblacions forestals

PLANTACIONS

I

UN elemental principi d'economia forestal demana que les repoblacions siguin *ràpides; pràctiques* i *poc costoses*. La rapidesa, sobretot, exerceix una influència decisiva en la producció del món, ja que una porció de terreny repoblada en més o menys temps suposa obtenir un producte determinat uns quants anys més tard o més aviat, i, per tant, un rendiment anual més petit o més gran.

És necessari, doncs, procedir amb energia i decisió i estudiar detingudament, des del principi, tots els factors que intervenen en el mètode de repoblació, plantació o sembra, a fi d'assegurar l'èxit i evitar les reposicions sempre molestes i costoses.

No hi ha dubte que el mètode més ràpid i moltes vegades el més

econòmic, és el de plantació; però també és el més difícil perquè tots els factors que hi intervenen exerceixen un paper essencialíssim, tant en l'èxit de la repoblació com en el desenrotllament posterior de la massa creada.

En tota repoblació per plantació entra, en primer terme, l'examen de la *qualitat de la planta*; una repoblació curosa i econòmica exigeix plantes de bona qualitat. Una comprovació com en el cas de les llavors no és possible; s'ha d'estimar la bondat de les plantes comparant llur aspecte exterior amb el que ha de tenir una planta de constitució normal. Certament que aquesta regla no és pas exacta; però és lògic admetre que la valor d'una planta està en raó directa de certes qualitats exteriors i que mancant-li aquestes es pot assegurar que li falta la facultat de desenrotllar-se. Una cima entera, simètrica, ben desenrotllada i d'una color sana; un arrelam abundant i proporcionat a la cima; un tronquet dret i d'una llargada proporcionada al diàmetre i, finalment, la bona proporció entre aquestes diferents parts, són condicions que defineixen el tipus normalment constituït.

En repoblacions de molta extensió, on no és possible donar a les plantes totes les cures que la necessitat de resistir la crisi violenta de la transplantació reclama, la qüestió de la qualitat de la planta adquireix més importància encara. Però, això no justifica la utilització, en cap cas, d'individus mal conformats o de migrat aspecte que puguin comprometre el desenrotllament actiu i ufanós de la massa futura.

La possibilitat d'obtenir plantes de bona qualitat varia molt segons la font de producció, i encara dintre un mateix sistema de provisionament llur bondat depèn de diverses circumstàncies, com veurem després. Però ara convé que precisem la classe de plantes que més generalment s'usen a les repoblacions forestals.

Les plantes que es destinen a la transplantació en general són molt diferents segons llur conformació exterior, dimensions, edat i manera de producció.

Així poden ésser amb arrel o sense arrel; en el primer cas amb la cima entera (plantes amb cima), o bé que aquesta se'ls hagi tallat (plançons). Les plantes que no tenen arrel tampoc tenen cima (estaques).

Les plantes també poden ésser *de test*, amb pa de terra, amb arrel nua, d'un any, de dos, etc., *repicades* (1), *troncs-baixos* (menys d'1 mil·límetre 50 d'alçada), *troncs-altos* (més d'1 mil·límetre 50 i menys de 2 mil·límetres 50), i d'una manera més general se'ls denomina *plantes grosses* (plantes fortes) i *planter* (plants petites repicades o no).

Les plantes grosses s'usen poc en selvicultura i en llur provisionament i cures no es difereixen a penes dels arbres fruiters o d'ornament, qüestió, aquesta, que entra de ple a ple en el domini de l'horticultura i tan antiga o més que les civilitzacions orientals, grega i romana, malgrat la doble asseveració d'alguns escriptors moderns que el cultiu de les plantes llenyoses fou desconegut pels antics i que els viviers comercials s'han multiplicat en les proximitats de les grans ciutats, reportant notables beneficis a la selvicultura.

No és exacte: l'art de la plantació no hi ha dubte que els romans el coneixien admirablement; d'altra manera no hauria estat possible la

(1) Del verb francès *repiquer* que indica l'operació de trasplantar dintre el mateix viver.

creació i conservació dels magnífics parcs i jardins, com els que hi havia en l'època d'August.

El que ha passat és que després de la caiguda de l'imperi romà, l'art dels viveristes quedà descuidat i quasi abandonat durant l'Edat mitjana fins a últims del segle XVII en què començaren altra vegada a establir-se nous vivers en la proximitat de les grans ciutats, principalment a França. Més tard a Itàlia se'n fundàren dos de molt importants: un *Il Regio vivaio di piante nostrali ed esotiche*, prop de Mouza, i l'altre *La Piantonaja comunale di S. Sixto*, a Roma, sota la protecció de Pius IX.

Una bona administració forestal ha de proscriure quasi en absolut la utilització de plantes grosses. Els preus que ha adquirit la mà d'obra i la dificultat i cost dels mitjans de transport fan aquest sistema de repoblació impracticable.

Els vivers purament forestals són molt moderns, ja que a penes fa un segle que els selvicultors alemanys i francesos van emprendre llur cultiu, perfeccionant-lo amb mètodes particulars més econòmics que els adoptats pels arboricultors.

El planter d'una producció poc costosa i fàcil transport, permet ésser utilitzat en gran quantitat, fent, així possible la repoblació ràpida i econòmica d'extensions considerables de terrenys, que d'altra manera exigirien molt temps i despeses quantioses.

Però com es poden obtenir les plantes que s'utilitzin?

Detingudament un altre dia tractarem aquesta qüestió.

SEGIMON VANDRELL

Conreu de la morera en les riberes altes de l'Ebre

HISTÒRIA

DE molts anys, o tal volta segles, que a Ginestar, Ascó, Vinebre i tots els altres pobles de les riberes altes de l'Ebre, es dediquen al cultiu de la morera i a cria de *cuc* de seda. Seguint a Ginestar el costum que data d'altres èpoques, que el propietari que dona terra a mitges disposa íntegrament del producte de la morera si el mitger no té lloc a casa per a fer la cria del *cuc* de seda o no vol dedicar-s'hi. El propietari, aleshores, cerca un altre mitger a la cria del *cuc* i l'individu que treballa la terra no té cap benefici de les moreres que hi ha. Considero aquest detall important per a comprendre l'estima que es tenia a la seda, en altre temps. A Ginestar hi havia tres cases que es dedicaven a filar el capell; tenint llur corresponent forn, caldera per a ofegar el capell i reblanir-lo, perolada, o sia l'aparell on posen els capells per filar-los, i roda de plegar filut. L'inconvenient d'aquestes indústries era que filaven massa capells a la vegada i el fil sortia gruixut i desigual, però quan el propietari del capell encarregava que filessin a tres capells el fil sortia molt fi. He

vist cobrellits filats i teixits al poble pel sistema antic, i dubto que se'n facin de més ben acabats avui en dia. El mateix podria dir de les mitges que usaven els vells pagesos.

Vingué més tard la indústria en gran; i, per matar els petits filadors, pagaven la matèria prima, el capell, a preus enlairats, i el fil del forn a preus baixos. El pagès, veient que li resultava més vendre el capell que el fil, va fer la primera cosa i deixà córrer el forn de filar. Al cap de pocs anys es penedia d'haver abandonat la petita indústria, perquè, entre intermediaris i fabricants, deixaven poc benefici al propietari de la morera.

Cinquanta anys endarrera minvà molt la producció de la seda, per les malures que patien els *cucs*, ja sia per falta de neteja, ja per falta de selecció de la llavor. Les dues causes feren perdre molts ingressos als que es dedicaven a la dita explotació, ja que era molt freqüent tenir 100 grams de llavor de *cuc* (tres unces), que es desenrotllaven molt bé i, en ésser a pujar a la botja, quan el treball pot dar-se per acabat, morien tots els *cucs* en 24 hores; i, en lloc de tenir el formós capell, trobaves una porqueria. Succeïen tan sovint aquests fracassos que va arribar-se per no fer *cucs*, fins que el gran Pasteur, comissionat pel Govern francès (en el dit país també hi havia la malura), trobà els gèrmens que ocasionaven la malura, estudià tota l'evolució i, com remei, proposà la selecció de la llavor. Des d'aquesta data, el rendiment de capell per la quantitat de llavor utilitzada ha augmentat en gran manera.

CONREU DE LA MORERA

Per a conrear la morera es necessita, primer que tot, tenir planter. Explicaré la manera de fer el planter a Ginestar, que és el que he vist. Comencen els pagesos a fangar i femar un tros a l'hort; a la tardor tallen unes vergues de la morera dita Hutchinson (que és borda) de 60 a 70 cm. de llarg, procurant que les dites rames tinguin molts ulls; de tall, aquest, important perquè arrelen millor. Estant la terra tova i les estakes preparades, amb una barrina es fa un forat a la terra i s'hi posa l'estaca; s'apreta la terra al voltant de l'estaca i ja en tenim una d'arreglada. La profunditat a què es colguen les estakes és de 30 centímetres i la distància entre elles és d'uns 70 cm. Es reguen tot seguit d'estar fet el planter, perquè la terra quedi més apretada a l'estaca, i es deixen estar fins a la primavera que és quan es tallen totes les estakes a 10 cm. sobre la terra; se caven per matar l'herba i es reguen quan hi ha falta. L'any següent, pel mes de març, s'empelten de la varietat que es creu més convenient; pren molt bé el pedaç o escut, no arribant moltes vegades, al 3 per 100 de faltes. Durant el primer any d'empelt no ha de fer-se altra cosa que regar i matar l'herba; a la tardor es tallen les puntes deixant-les a la mateixa alçària. A la primavera del segon any d'empelt, surten molts brots a la soca perquè vàrem tallar la guia. Aquests brots es van fen caure deixant-ne 3 o 4 a la punta que seran els que han de formar el ramatge. A l'hivern poden traslladar-se al lloc definitiu.

Si algun llegidor d'aquest article no vol perdre tant temps a fer-se ell mateix el planter, pot escriure, pel mes d'agost, a l'Estació Sericícola

de Múrcia o al Col·legi de l'Art Major de la Seda de València, els quals regalen el planter; sols s'han de pagar els ports fins a l'estació on va destinat. Però haig de dir-los que a Ginestar, tots els que han demanat planter a l'Estació Sericícola, han hagut d'empeltar les moreres perquè són bordes i donen poc rendiment de fulla essent molt forta de collir; això fa créixer el nombre de jornals i, per consegüent, desminució de beneficis. Les varietats que aquí tenim donen millors resultats. La varietat que regala el Col·legi de l'Art Major de la Seda de València no la conec.

La terra més a propòsit per a la plantació de la morera és la d'alluvió i que sigui frescal, a pesar que va bé en tota classe de terrenys encara que siguin forts i secs. En les vores de rius i torrents és on donen millor resultat. Aquí es planten a les vores de camins i partició de finques; algun propietari en té de plantades per tota la finca i utilitza els entrerregles per a cultius intercalats (cereals, lleguminoses, etc.)

Les plantacions es fan a l'hivern en clots de 80 cm. de costat per 70 de fons, a una distància de 10 a 12 metres, els uns dels altres. La manera de plantar-les és la següent: treta la planta del viver s'escurcen les arrels a a llargada de 15 cm. de la soca, i es tallen arran les més trinxades. Les rames també s'escapen; es posa el peu al mig del clot i es va colgan. La morera queda plantada. Als terrenys secs i forts convé que els clots tinguin 10 cm. més en totes direccions. Es posa terra sols per a sostenir el peu; i, pel voltant del clot, pedres i terra fins a colgar-lo, posant una canya foradada amb un ferre roent que vagi de les arrels de la morera arran de terra. L'objecte de la canya és per a regar la morera si ha molta sequedat, d'aquesta manera, amb aigua, queden les arrels i terra en bones condicions i la humitat dura molt.

No demanen conreu especial: es caven i llauen com els altres arbres.

Els dos anys primers no es cull la fulla i no cal fer altra cosa sinó tallar alguna rama que quedi apretada per dintre; al tercer any es cull la fulla i es guia l'arbre. D'aquest any endavant es cull tots els anys la fulla i s'esporguen cada dos o tres anys. Els conreus que se'ls dona són per a les plantes intercalades.

Dues són les varietats de morera que més acceptació tenen avui en dia, encara que tenin una altra varietat que data de molts anys endarrera. Les moreres les classifiquen aquí pel color de llur fruit (la mora): aquest és blanc, roig i negre. D'aquí les varietats anomenades blanca, roja i negral.

La *blanca* és, sens dubte, la de millor fulla; és bastant fina entre prima i poc lletosa, fluixa de collir i molt volguda del *cuc*. El desenrotllament de l'arbre és mitjà; d'aquesta varietat hi ha quasi el 50 per 100 de moreres plantades.

La *roja* té la fulla més gruxuda, bastant lletosa i fluixa de collir; no és tan estimada pel *cuc* com la varietat anterior, però se la menja bastant bé. El desenrotllament d'aquesta varietat és gran i dona gran qualitat de fulla. Hi ha exemplars d'aquesta varietat que tenen 20 metres de diàmetre d'un extrem a l'altre de les rames, produint fulla per a donar menjar als *cucs* necessaris per a obtenir 30 Ks. de capell. Aquesta varietat és bastant buscada, havent-n'hi de plantades gairebé tantes com de la varietat anterior.

La *negral* és d'època més vella; té la fulla molt basta, bastant lletosa i forta de collir i és poc estimada pel *cuc*. Avui d'aquesta varietat no s'empelta.

El producte de la morera és la fulla per a alimentar el *cuc* de seda; la fulla es cull tots els dies de primers d'abril a darrers de maig, època en què el *cuc* fa la seva evolució. La manera de collir la fulla és com si es munyís, anant apretant les rames del darrera al davant, després d'un brot l'altre, fins que està despullada tota la morera.

La segona fulla que surt s'aprofita a la tardor un cop seca per a donar menjar al bestiar.

Les contrarietats de la morera són poques; només si algun any hi ha una glaçada tardana perjudica la fulla, i dona la morera menys rendiment. El mateix succeix quan fa *cerç* fort (vent del sud-oest) i la fulla és tendra, ja que la pols que el vent aixeca la crema.

La major part de terrenys de Catalunya són bons per a aquest arbre. Especialment en les vores de rieres, en què passa aigua, camins i altres llocs, que no donen rendiment, se n'hi podrien plantar amb un bon ingrés per als propietaris, fent renèixer una indústria tant floreixent en altres èpoques.

JOSEP PUJOL

Ginestar, 16 febrer de 1920.

L'agricultura i l'actual qüestió social

II

Es de sobra conegut per a tothom el trasbals social que s'exterioritza dies enrera a tot Catalunya i majorment a la nostra ciutat comtal. Doncs, observant tot el seu aspecte i atenent a les solucions harmòniques donades, trobo que el problema més important passa desapercebut i si acàs algú el sent, tenim a la vista la seva quietud, el seu silenci.

El problema del salari de l'obrer és fill de la preponderància de la indústria o comerç que el desempenya, això és veritat. Un obrer guanyara tant o quant, en puja si es vol cada cert temps, si el comerç o l'estat de rendiment industrial pot acceptar aquella despesa; també és veritat que una indústria pot millorar el preu del treball de l'home, de l'obrer, a canvi del benefici que li avenci el perfeccionament de mètodes de treball o millorament de la maquinària. És veritat tot això, però jo trobo que no són pas aquests factors els essencials o únics en l'evolució millorada de l'esforç obrer. Jo considero que aquestes preocupacions són indispensables dintre el maquinatge de la vida social, que són la guia de tota solució, mes crec que tot el país sols equilibrat en aquests principis, les solucions donades al problema obrer, com problema en general, han d'ésser d'escassa estabilitat, han de commoure's a cada moment que les circumstàncies de la producció agrícola i ramadera asenyalin. Agermanar el salari de l'obrer amb els preus dels queviures, lloguer de casa, etc., és la norma més justa reconeguda per a tothom,

estadistes i governants, mes descuidant la solució al fonamental dels problemes que és l'agrícola i el pecuari, tot el demés és cosa totalment accidentada, fictícia, sense realitat.

La crisi actual dels moviments socials és forta, convulsiona tots els esperits; pensem, però, que el jorn que les nostres indústries i comerç quedin cenyits a una facultat productiva com abans de la guerra; quan la demanda minvi o al menys hagi de discutir preus en virtut d'ésser vàries les ofertes; quan la producció en general trobi tancades moltes portes i la qüestió econòmica es trasbalsi negativament, què farem? ¿Seguirem un camí descendent en el preu del salari per a salvar la vida industrial, si la producció agrícola i pecuària exigeix l'estabilitat del preu dels seus productes o al revés, demana augments de valoració? ¿Podrem seguir el mateix camí que ara es segueix, relacionant el salari, amb el valor de la producció agrària? ¿És que algú creu que la terra, les plantes, els animals, la seva facultat productiva és a mercè de la voluntat de l'home, com ho és la potència productora de qualsevol fàbrica o taller?

Les necessitats de l'home cada jorn subsistiran i si la terra no compensa aquesta necessitat, si no la pot igualar al menys, els seus fruits hauran de seguir un camí econòmic ben al revés del que tal volta hauran de pendre les indústries i el comerç.

La fonamental de les preocupacions hauria d'ésser fer la vida el més econòmica possible; aleshores, quan vingués el que molt naturalment vindrà, més tard o més aviat, el conflicte no existiria.

Mes ara és de creure que, descuidant el problema agrícola i pecuari, destorbant, com sol fer-se el seu millorament, la crisi social més forta podrà venir, i és molt trist, perquè encara som a temps a evitar-la.

JOSEP SECULI ROCA

Per un descuit involuntari aquest article surt amb retrac. Preguem el nostre amic Sèculi que ens perdoni. Procurarem que no passi més. — *N. de la R.*

La neocultura

Es aquest nou sistema de conreu un tema de palpitant actualitat a França i objecte d'interessants discussions i experiències entre els agricultors.

En la revista agrícola *Le Génie Rural* es poden fer càrrec de la importància que obté la Neocultura en aquella nació. Inclús hi ha finques dedicades a experiències sobre aquest sistema de conreu com és la *Ferme expérimental de Neoculture du Sud-Est*, a Villardonnell (Ande), de la qual n'és director Mr. Leon Rouest, el qual ha publicat en *Le Génie Rural* una sèrie d'articles interessants sobre la manera de fer el conreu entrecavat del blat i resultats que s'obtenen.

Consisteix el conreu entrecavat del blat, a sembrar aquest en línies a una distància suficient perquè es pugui, amb tota eficàcia, herbejar i entrecavar.

Ja Risler, en *Culture de blé*, Garola, en *Les Cereales*, i altres autors, han preconitzat la sembra del blat a regnes, donant com a raó principal l'economia de llavor, però els Neocultors preconitzen la sembra a regnes amb la finalitat de convertir el conreu del blat en un conreu entrecavat.

Hí ha hagut molts criteris respecte la distància que han d'haver-hi entre regna i regna, des de 18 cm. fins a 30 cm.; però Mr. Rouest ha escollit la distància de 33 cm. i publica un llarg article explicant les raons perquè ha escollit aquesta distància, éssent la principal la de poder fer ús de maquinària en herbejar i entrecavar.

La disposició que dóna en el seus camps per a poder fer aquest conreu és la següent:

En cas de disposar de motors mecànics, totes les línies han de posar-se a la distància de 33 cm. obtenint-se així 300 línies per hectàrea. Per a treballar amb maquinària moguda per motors animals serà precis reservar un pas de 70 cm., de manera que una entrecavadora pugui entrecavar un rengle i mig a dreta i esquerra o sia tres rengles per passada. Així queda el camp distribuït en la següent forma: quatre regnes de 33 cm. separades d'altres quatre per un pas de 70 cm. Aquesta disposició permet, herbejar i entrecavar els cereals encara que tinguin una altura de 70 a 80 cm.

En la descripció de les condicions de la finca i de la manera de fer els treballs, diu així:

«Les experiències varen ésser fetes a *La Ferme experimentale*, situada a 20 quilòmetres de Carcassona. Altitud 325 metres. Superfície 210 hectàrees de les quals 150 són conreables.

Terreny provinent de la descomposició de llicorelles, més o menys dures, amb filons de quars.

Sòl poc profund, pobre en azot, àcid fosfòric i sobretot en calç. El conreu no pot fer-se sinó amb adobs calcaris. Terres riques en potassa quan les llicorelles són en un estat de descomposició avançada.

Clima sec, pluges suficients, però mal repartides (575 mil·límetres). Vents violents del sud-est. Els rocs llicorellsos i quarsosos surten quasi per tot arreu; les terres veïnes porten collites magres.

És intencionalment que jo he escollit terres així pobres i de clima sec, per crear les més possibles dificultats agrícoles i per demostrar que la Neocultura no coneix males terres.

Ço que jo he fet aquí cada u podrà fer-ho en millors condicions en terres pròpies al conreu del blat.»

Així mateix dóna detalls del conreu explicant les males condicions amb què va haver de fer les treballades i no gastà cap adob; solament 6 hectàrees varen ésser adobades a raó de 1,000 kgs. de cals per hectàrea.

Els resultats totals no els ha publicat encara; solament ha publicat el resultat de la collita calculat sobre els preus del blat. Encara que no es dóna amb tota exactitud la collita, es pot fer, però, una comparança amb el blat sembrat eixamenant.

En la descripció de la manera de fer els càlculs diu ço que segueix: «Per apreciar una collita sobre peu, s'emplea generalment, per al blat sembrat eixamenant, el mètode següent:

Admetem que s'han sembrat 3.000,000 de grans. Es prenen, a tres

indrets diferents, tres grosses espigues, tres de mitjanes i tres de petites. El promedi del nombre de grans que conté una espiga és quasi sempre igual al nombre d'hectolitres que es colliran per hectàrea. Aquesta coincidència prové que el promedi del nombre d'espigues de blat que hi ha sobre una hectàrea ha d'ésser igualment al promedi del nombre de grans de blat que entren en un hectolitre. Es pot considerar que el nombre d'espigues que hi ha sobre una hectàrea i el nombre de grans de blat en un hectolitre és de 3.000,000. Així per un promedi de 25 grans per espiga, hi ha 75 milions de grans per hectàrea, és a dir, 25 hectolitres.

Per als blats sembrats a regnes a 33 cm. i sembrats a raó de 50 a 60 quilos de blat per hectàrea, he reduït el nombre de tiges portant espigues al metre lineal.

Veu's aquí les xifres que jo he obtingut en quatre indrets de una pesa de blat de 6 hectàrees: — 150-110-80-95 espigues per metre lineal o sia, en promedi 108 espigues per metre lineal. Per 100 metres seran 10,800 espigues. Multipliquem per 333 línies i tindrem 3.596,400 espigues o sia, 3 milions i mig d'espigues, que és el mateix nombre i fins superior al que havem obtingut en una bona sembrada a eixam.

Obtinc, doncs, amb la meitat de la sembra, però a línies, tantes espigues com s'obtenen sembrant a la voleia.

Quant al promedi de grans per espiga, que és de 25 en conreu ordinari, jo obtinc sobre la mostra de promedi collida:

1. Blat *hâtif inversable* (procedència Vilmorin), promedi, 18 rengles a 3 grans, igual 54 grans.

2.^{on} Blat *bon fermier* (procedència Vilmorin), promedi 15 rengles a 3 grans, igual 45 grans.

Si la teoria del nombre de grans per espiga és justa, jo, obtenint un nombre superior d'espigues per hectàrea, (prop de 500,000), podré servir-me de les xifres donades pel nombre de grans. Jo colliré, doncs, 54 hectolitres per hectàrea per al blat *hâtif inversable* i 45 hectolitres per el blat *bon fermier*. Però jo no vull fer càlculs exactes només que en la màquina de batre.

Jo vull fer-vos una primera concessió respecte al nombre de grans: pendré, doncs, 50 en lloc de 54, i 40 en lloc de 45 *bon fermier* 40 o 45 hectolitres, per hectàrea o siga de 31 a 35 quintars, *hâtif inversable* 50 a 54 hectolitres per hectàrea o sia de 39 a 42 quintans. La mitja serà de 33 quintars obtinguts en una terra extremadament magra i sense adob.»

Aquest és el resultat que creu obtenir Mr. Rouest de les seves experiències, les quals deixo a la discreció del llegidor per a aprofitar-ne el que cregui que li pugui ésser útil, esperant un altre dia poder-vos donar nous detalls sobre la Neocultura.

JOAN ARUMÍ

No guardeu els vostres diners, com feien els nostres vells, dins d'una calça amagada en les màrfegues: porteu-los a la caixa rural, porteu-los al banc. Us donaran un interès i al mateix temps, posant-los en circulació, permetreu que s'en puguin servir els companys necessitats.

Concurs de guarans a Vich

Per tal de contribuir a la millora de l'espècie asinal de raça catalana, la Mancomunitat de Catalunya té anunciat, per avui, un concurs a la ciutat de Vich.

El tipus asinal que es desitja premiar és el que respon als següents caràcters:

En el guarà, el cap de perfil recte, les arcades orbitàries molt prominents; la continuació de les crestes dels parietals, trencada en el punt de convergència, trobant-s'hi immediatament un tubèrcol; cresta del parietal ben molsuda. El llagrima i zigomàtic un poc deprimits, però al concórrer a la formació de l'òrbita s'aixequen i avancen lleugerament.

Els nasals, a la llur basa, s'expansionen en una gran extensió; a la meitat, aproximadament, de sa llargada, s'estrenyen per a tornar-se eixamplar breument en el lloc on s'articulen amb el petit maxilar. El grans maxilars, fortament deprimits en unir-se amb els nasals. Mandíbula inferior molt grossa; el caire de la barra, en la seva part mitja, regularment cilíndric. La testa llarga i ampla; tota ella grossa.

En la somera, el perfil és també recte en la part mitja del cap, però els frontals, essent lleugerament convexes en sentit longitudinal, fan que el perfil del cap, en ambdós costats, sigui un poc amarranat i que un solc bastant profund parteixi la testa en dues meitats. Tots els altres caràcters dits pel guarà són presents en la somera, però més afinats.

Les orelles, llargues, mogudes, que siguin portades orgullosament. El coll, gruixut en el guarà, no tant en la somera. Les costelles regularment arquejades en el guarà, un poc aplanades en la somera. Del guarà s'exigirà sobretot uns davants ben potents i per a la somera darreres i ventre ben amples. Bona llargada. Aploms regulars. Pelatge, anant del color de pansa a un negre mal tenyit; al voltant dels ulls, al morro, baix ventre, entre cuix i sota l'aixel·la pèls argentats que es continuen amb el pelatge per una zona de pèls castanys.

Talla mínima dels guarans, 1'46 metres; talla mínima de les someres, 1'40 metres.

Els premis a repartir són per valor de 9,000 pessetes que es distribuiran així:

Un per a guarà de 2,500 pessetes; altre per a guarà, de 1,500; deu per a someres a 500 pessetes cada un, 5,000 pessetes.

A l'objecte d'obtenir el fi que es proposa, es subjecta els guarans premiats a l'obligació de cobrir gratuïtament un número determinat de someres, entre elles les premiades.

La Mancomunitat volguent testimoniar l'interès que es pren per la producció del dit bestiar, que essent com és objecte d'exportació implica un possible i considerable ingrès per Catalunya, ha nomenat les prestigioses personalitats següents per a formar el Jurat qualificador:

President honorari: honorable Sr. D. Pere Mias i Codina, Conseller de la Mancomunitat.

President efectiu: D. Josep Zulueta i de Gomis, Diputat a Corts.

Vocals: Excm. Sr. Ignasi Girona i Vilanova, Enginyer, President

de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre; Dr. D. Ramon Turró, President de la Societat de Biologia de Barcelona.

Secretari: D. M. Rossell i Vilà, Professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona.

En altra edició donarem compte del resultat d'aquest concurs.

Com tots els organitzats fins ara, promet aquest concurs de Vich assolir un èxit per a la Mancomunitat de Catalunya.

J. MONTSOLIU

ESPIGOLANT

L'obra dels Sindicats.

Heu's aquí un resultat de l'actuació dels Sindicats, que ningú podia preveure. El joc és una plaga extesa no solament a Barcelona. Si el diputat Trias de Bes volgués donar més amplitut a la seva interpellació al Congrés i cerqués dades i documents a Lleida, a l'Urgell, a Tarragona, probablement quedaria esgarriat. Els catalans acostumem a ésser molt treballadors, ens distingim per la nostra constància, per la nostra voluntat, però si les coses no varien aviat ens distingirem també per les aficions inesperades que demostrem als jocs d'etzar.

El joc es pot ésser de totes les activitats humanes negatives, la més immoral.

En l'afició als toros s'hi veu almenys una admiració per l'habilitat, per la valor personal de l'home que es juga la vida en lluita desigual, però en el joc no hi ha més que la superstició idiota del que es refia d'una sort vergonyosa.

El que el diputat Trias de Bes no ha pogut aconseguir, el que no aconseguiran tampoc altres diputats ben intencionats, perquè el joc ha creat formidables interessos entre molts d'aquells que tenen el deure moral de combatre'l, ho estan logrant senzillament els Sindicats.

Dos notícies ens arriben que augmenten les nostres conviccions cooperativistes.

Al Cafè Social del Sindicat del Pla de Cabra, les cartes—el llibre de les quaranta planes—ha estat abolit. Avui, joves i vells, no juguen més que al joc familiar i ingenuu de la loteria.

El cafè del Sindicat d'Artesa de Lleida, el cinematògraf social ha fet desaparèixer el joc. Les aventures inversemblables d'en Charlot o les artificioses tragedies de la Bertini, han substituït, els diumenges a les tardes i a les nits, a les cartes que aviat seran oblidades per sempre. Fins la *digestiva* manilla es va perdent...

Aquesta és la obra moralitzadora dels Sindicats.

Com es resol el problema agrari

El problema agrari, reflexe de les lluites socials de la ciutat o conseqüència de realitats econòmiques locals, o fruit madur de la mentalitat del segle xx, existeix a moltes comarques espanyoles.

Els polítics en parlen i prometen solucions des de fa molts anys;

solucions que es tradueixen generalment en l'envio de guardia civil que impeeixi de moment violentes explosions, però que no atura l'escampament perillós del foc subterrani que pot un dia produir la catàstrofe temuda.

El problema sofreix periòdiques alternatives de calma i de violència i cada nou plantejament presenta caràcters progressivament més greus.

¿Arribaran un dia els nostres homes de govern a equilibrar les tendències oposades creant un estat de justícia que dongui satisfacció a les aspiracions de les classes necessitades? Ho dubtem. Els precedents reforcen els nostres dubtes.

Però si no arriben els governs, arribaran els mateixos agricultors, els més immediatament interessats, mitjançant l'associació. Ja l'any passat en una vila lleidetana s'intentà amb un criteri nobilíssim que honrava a aquells pagesos. Circumstàncies estranyes a la llur voluntat impediren creiem, la realització del magnífic projecte.

Però avui els diaris ens porten una nova consoladora. Altres pagesos d'altres comarques ibèriques, segueixen el camí que els nostres indicaren.

Copiem de *El Sol* de Madrid la següent notícia de Sevilla :

«El Sindicat de Bollullos del Condado (Huelva) parcelarà en breu entre els seus socis la Devesa de Remunyana que adquirí recientment. La finca té 543 hectàrees d'extensió i costa 500,000 pessetes. Les parcelles seran petites (d'una o dos *fanegas*) i es preferiran els socis més pobres els de família més nombrosa i els més antics. El plaç màxim per a el pagament són deu anys. S'han presentat ja més de sis centes sollicituts.»

¿No és aquesta, acàs, la manera més lògica i senzilla de solucionar el problema agrari?

El quart d'hora de l'agricultura

El caràcter potser més típic de la nostra agricultura, és l'escassesa de capitals tants cops lamentada.

Així com en els altres països moltes fortunes adquirides amb l'indústria s'han distribuït pel camp, en adquisició de finques i en millores agràries, les nostres, menys rares excepcions ben conegudes, jeu en els bancs o han tornat a invertir-se en accions de grans companyies satisfetes d'haver trobat un rèdit segur sense perills ni preocupacions.

Però en l'actualitat sobren diners; la guerra ha fet entrar a Espanya rius d'or que volen trobar una profitosa inversió. Hi han ganes de treballar, ganes de fer fructificar el diner, com ho demostren les indústries que es van creant i la recent bojeria especuladora. La famosa onada de peresa, de la qual tant s'ha parlat, és probablement una frase feta sense fonament. ¿No seria aquest el moment oportú per a portar a la terra els capitals sobrants?

Una protecció oficial seriosa i decidida induiria als capitalistes a invertir llur capitals en el camp.

Cal aprofitar d'aquest quart d'hora magnífic de l'agricultura.

L'agricultura presenta en l'actualitat condicions inmillorables. D'un costat la seguretat d'obtenir beneficis elevats (no és aventurat preveure

que en general els preus dels productes de la terra pujaran encara), de l'altra, la major cordialitat de relacions entre patró i obrer i la menor proporció i violència dels conflictes socials al camp.

Manca sol l'apoi oficial, la seva garantia, la sensació efectiva que l'Estat es preocupa de l'agricultura, l'afavoreix i assegura una distribució renumeradora dels seus productes.

Però no es poc demanar... Es necessita un plan general de reorganització agrària diferent—molt diferent dels que han sortit fins ara.

El govern pel foment de la ramaderia

En la premsa d'aquests dies ha circulat una notícia sensacional: la Comissió de Presupostos convençuda de la imperiosa necessitat de fomentar el desenrotllament de la ramaderia nacional ha acordat, amb la satisfacció que és de suposar, destinar als concursos i exposicions de bestiar la conspícua suma de cent mil pessetes.

Cal reconèixer que ja són pessetes. Amb cent mil pessetes es poden fer moltes coses, sobretot si només s'han de repartir entre 49 províncies. Si en canvi s'haguessin de repartir entre tres o quatre centes o cinc centes províncies llavors no, llavors resultaria una quantitat massa petita.

Aquest acord mereix ésser tingut molt en compte pels agricultors. En els pressupostos anteriors es destinaren als mateixos conceptes solament cinquanta mil pessetes i la Comissió actual ha considerat que es tractava d'una suma insuficient per a les necessitats de la ramaderia. Ara, doncs, cadascuna de les 49 províncies podrà disposar per a concursos i exposicions de la respectable quantitat de prop de *dues mil pessetes*. Els premis podran estimular el millorament de la nostra ramaderia.

A la Mancomunitat en canvi són malgastadors; els nostres homes no tenen noció del que signifiquen economies, de com s'han d'administrar els diners del país i per això destinen prop de 70 mil pessetes per als concursos de bestiar que s'han de celebrar aquest any.

Per a quatre províncies 70 mil pessetes! Oh si se n'entera l'inefable Royo i Vilanova!

La producció d'oli a França en 1919

No es tenen encara dades definitives sobre la producció d'oli durant l'any 1919. No obstant, les previsions no són gaire falagueres. Els arbres abandonats durant els 5 anys de guerra, mal conreats, mal adobats, mal esporgats, la persistent secada durant l'estiu passat, les invasions parasitàries i el temps contrari durant la primavera. són les causes a les quals s'atribueix la producció deficient.

En una bona anyada, com en 1917, es cullen a França prop de 1.700.000 quintans mètriques d'olives que donen uns 280.000 hectolitres d'oli; en anyades dolentes la producció és molt més reduïda. En 1916 es culliren a penes 350.000 quintans mètriques, que donaren 60.000 hectolitres d'oli; es calcula que la producció d'aquest any és inferior a la de 1917, però superior a la de 1919. Segons en J. Bonnet, professor a la càtedra ambulant d'oleicultura de Marsella, la collita oscilarà entre 500.000 i 600.000 quintans mètriques d'olives.

La mermelada de tomàquet

Es necessiten tres quilos de tomàquets ben madurs, un quilo de sucre, el suc de 5 o 6 llimones i un xic de vainilla i una escorça de llimona.

Els tomàquets es posen en aigua bullenta i es deixen per pocs minuts; després es treuen, es pelen, es separen les llavors i es premsen, estrenyent-los amb les mans, per a fer sortir l'excés d'aigua que contenen.

El sucre es disol en poca aigua, s'afegeix el suc de les llimones, i l'escorça feta a trocets molt petits i es posa al foc. Quan està a punt de bullir s'hi posen els tomàquets i es deixen coure, s'aixafen i es remenen sovint amb una cullera de fusta, fins que la conserva s'ha tornat densa i d'una color fosca.

Es una mermelada casolana, econòmica, esquisida i molt fàcil de fer.

INFORMACIÓ

Preguem als nostres lectors, que perdonin el retrac i la irregularitat amb que apareix la Revista. Un i altre són encara conseqüència del període de crisi social pel qual ha atravesat la nostra ciutat. La feina endarrerida en les impremtes i tallers de gravats, el desgavell ferroviari que retarda l'arribada del material, i un xic també el trasbalec ocasionat per les modificacions que estem introduint a la Revista, impedeixen que aquesta pugui sortir en els dies fixats.

Sortosament això s'acaba. Comptem en aquest mes mateix establir d'una manera definitiva la seva aparició regular i a l'efecte reprenem avui la publicació dels fora textos.

Entretant fem notar que en benefici exclusiu dels nostres lectors, hem reduït el cos de la lletra i augmentat el número de planes, creant al mateix temps algunes seccions noves que esperem trobaran una bona acollida.

Tot ço que hem fet es garrantia de la nostra voluntat de millorar la Revista, la qual ha d'arribar a ésser, així com ara és una de les millors d'Espanya, una de les millors del món. S'ho mereix pel sol fet d'ésser escrita en català.

La facina de Sabadell.—El dia 28 del mes passat tingué lloc en la Casa del Poble de Tarrasa una reunió per a tractar de la instal·lació a Sabadell d'una Facina Cooperativa. La presidí, per la Unió de Vinaters de Catalunya el delegat comarcal senyor Tomàs Parellada qui, després d'explicar als concorrents el motiu de la mateixa, digué que la missió de la Facina serà aprofitar i elaborar els sotsproductes procedents de la vinificació, com mares, brises, etc., donant-li el màxim de valor que poden obtenir.

Justificà la construcció de dita Facina a Sabadell per ésser centre de comarca i senyalà els pobles que hi podran córrer. Seguida-

ment llegi els estatuts amb els quals es regirà la Facina, no havent-s'hi fet cap observació. Dits estatuts són imitació dels que regeixen el Sindicat Vitícol de Martorell que està donant el més optimistes resultats.

L'ingrés a la Facina pot fer-se voluntàriament amb títols de 25 pessetes, garantides amb interès anual, o senzillament deixant-hi tots els sotsproductes d'un any, doncs està calculat que fent tots els viticultor això darrer, quedaria la installació de la Facina amortitzada el primer any.

La impressió treta d'aquesta reunió, dona les més falagueres esperances, doncs se sotscrigueren ja un gran nombre de títols i relativament també, són d'importància les brises ofertes.

El Servei Agronòmic de Tarragona anuncia que les pesades de llavor de cuc de seda d'enguany, se verificaran en la Casa Consistorial de Mora d'Ebre.

Les sals potàssiques de Catalunya.—Ha sigut comunicat al senador senyor Elías de Molins per la Direcció general de Mines, l'haver-se firmat amb la casa Triford de Bruseles el contracte d'investigació de les pertinenències de sals potàssiques de l'Estat a Catalunya, i que estant ja en camí la maquinària començaran desseguida els sondeigs.

Per recent R. O. del Ministeri de Foment, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidro ha sigut agraciat amb una subvenció de 5,000 pessetes per al desenrotllament dels seus fins socials.

Els ponents en l'assamblea de la U. V. C., que pròximament es celebrarà a la ciutat de Mataró, són D. Albert Talavera i D. Josep Maria Valls.

La presidència del Consell de Foment a Lleida.—Per a ocupar la presidència del Consell Provincial de Foment de Lleida, ha sigut designat el prestigiós propietari i remader D. Francesc Roca.

Les aigües del Canal d'Urgell, fins ara tancades per tal de donar lloc a la neteja del seu llit, han sigut novament donades

La maquinària agrícola s'extén.—La Federació Agrícola de la Conca de Barbarà transporta el sofre i sulfat de coure adquirits amb un autocamió. Són molts els pobles distants de peu d'estació, que en vista de la carestia dels transports estan afanyant-se a comprar camions. La premsa argentina així mateix dona compte de que ara que no hi escassegen, com en temps de la guerra, s'han gastat en l'adquisició de màquines de segar i de batre més de 400,000 pesos.

Sondeigs a Castelló d'Empúries.—Per la Mancomunitat de Catalunya va a procedir-se a fer un sondeig en el terme de Castelló d'Empúries per a pouar aigües subterrànies.

Assaig de llavors. Durant l'any 1918, l'Estació d'Assaig de llavors de la Moncloa (Madrid) ha practicat el de 450 mostres.

La Mutual de propietaris de Manresa.—A Manresa es tracta de fundar-hi una associació mútua de propietaris. Després de les degudes esmenes fetes al projecte del Reglament, que es consideraren convenients una vegada discutides en diverses reunions celebrades en la Cambra Agrícola d'aquella ciutat, des d'ara s'adverteix a tots els propietaris que està definitivament ultimat. Resta, sols que sigui aprovat pel Governador de la província i seguidament s'enviarà a tots els pobles perquè si convenia entrar els propietaris a tal Associació puguin demanar-ho a la mateixa Cambra Agrícola.

Ceps americans a l'Argèlia.—Autoritzada pel Govern francès l'exportació de ceps americans a l'Argèlia, recordem a nostres lectors que el permís s'acaba el dia 1.^r de Maig d'enguany.

El Sindicat Agrícola de Santa Pau ha començat la publicació d'un Butlletí mensual amb la finalitat, segons diu, «d'aixamplar la vida del Sindicat, ajudant, instruint i moralisant la insubstituïble classe pagesa, fent els possibles per a que tots, masovers i parcers, comptin amb medis per a treure el màxim de producció de les terres que conreen, venguin el que els sobra i comprin el que els manca amb les millors condicions, tinguin el bestiar llur i no a mig guany; que criïn tot el que puguin a fi d'aprofitar les herbes del bosc i el menjar que recullen, disposant per consegüent de més fems; i seguint el sabi consell de Lleó XIII, fer per manera que puguin convertir-se en petits propietaris sempre que es presenti ocasió oportuna, per medi dels capitals que els hi deixa la Caixa Rural, amb les millors condicions per a poder-los tornar de mica en mica sense adonar-se'n.»

La circulació remadera. — Havent observat l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, que per part d'algunes juntes provincials de subsistències no es complien les disposicions legals referent a la circulació de bestiar i es posaven traves al lliure trànsit d'altres articles de primera necessitat, ha adreçat telegrams als ministres de Foment i de Proveïments excitant el seu zel.

La fira de Bosost. — L'alcalde d'aqueixa població aranesa, en vista de que el bestiar d'aquelles contrades no ha sofert els danys de la glosopeda ni de cap altra malaltia, ha sol·licitat autorització per a celebrar la seva tradicional fira.

A Balaguer, en Junta general i per aclamació, ha sigut reelegit president de la Unió de Pagesos de Balaguer i sa Comarca Mossèn Joan Baldomà i Alòs, fent-li de companys els senyors següents:

Vispresident primer, Jaume Morelló; segon, Jaume Giralt Major; Tresorer, Agustí Puigpelat; Comptador primer, Josep Puigpelat; segon, Jaume Morera i fins a 33 vocals.

Delegats: A Vilanova de la Sal, Domènech Rubies; a Gerp, Anton

Tribó Vendrell; a Llorens, Jacinto Rufach; a Menarguens, Vicent Hernández; a l'Assentiu, Anton Amorós; a la Ràpita, Josep Casacuberta; al Pedriç, Pau Tersà.

Secretaris: primer, Josep Perles; segon, Jaume Bertran i tercer, Josep Moles.

Assemblea agrària. — S'ha celebrat a Manresa l'Assamblea de la Mutual Agrària, baix la presidència de D. Joan Miquel i Cuscó, a qui acompanyaven el diputat a Corts D. Antoni Arderiu, i nombrosos delegats de Cambres agrícoles i Sindicats de distintes contrades catalanes.

Fou aprovat l'estat de comptes corresponent a l'any 1919, entre les partides del qual hi figurava la suma de 2,885'89, import de les indemnitzacions pagades a els perjudicats per pedregades. Es donà compte de les gestions practicade a l'objecte de aconseguir el reasegur amb garantia i el senyor Miquel i Cuscó analitzà i ponderà una vegada més les aventatges que es dedueixen de la mutualitat en el segur agrícola.

La collita d'olives. — Segons les dades adquirides fins al 15 de març, pel Comitè informatiu de produccions agrícoles en les seccions agrònòmiques provincials, la darrera collita d'olives ha donat un total de 17.968,108 quintals mètrics.

Comparant-la amb la de l'any anterior li supera en una xifra d'aprop de quatre milions.

Relacionant-la amb la collita mitja del passat quinqueni, és així mateix més elevada, sobrepasant-li només la de 1917, que és una de les més grans que hi ha registrades.

Les províncies que han obtingut major producció són, per ordre, les de Jaen, Còrdoba, Lleyda, València, Toledo, Granada, Badajoz, Tarragona i Osca.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

En la societat *El Iris* de Mataró, hi ha donat una interessant conferència tractant del conreu del cotó a Espanya l'Enginyer Agrònom don Jaume Nonell i Comas, professor de Patologia Vegetal a l'Escola Superior d'Agricultura.

Varis amics de D. Jaume Raventós l'han obsequiat amb un dinar en el restaurant del Parc, amb motiu del seu nomenament de Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya.

Al costat del senyor Raventós s'hi assegueren les més prestigioses personalitats de l'agricultura catalana.

La Secció d'arbres fruiters ha deixat ultimada la campanya de poda de l'olivera en els pobles següents:

Perelló, Borges, Torregrossa, Artesa, Puigvert, Castellàsens, Albagès, Arbeca, Cogul, Albi Torins, Juncosa, Granadella, Cervià, Alfés, Montoliu, Alcanó, Sarroca, Torrebesses, Llardacans, Mayals, Albatarrich, Granyena, Vinixa, Tàrraga, Cervera, Castelnou, Guissona, Llerona, Collbató, La Garriga, Pont de Molins, Navata, Palau Sabardera, Llers, Viladesens, Avinyonet, Vilanant, Vilafant i Ordís.

En quasi tots ells ha donat conferències ponderant l'eficàcia de la poda racional de l'olivera completant, així, amb les ensenyances de la teoria les mostrades després en la pràctica.

L'Escola Superior d'Agricultura ha invitat el professor Mr. Lewis Knudson, de la Universitat de Cornell (Estats Units), perquè doni un curs de Fisiologia vegetal de caràcter experimental. Com que els treballs es faran tots al Laboratori, ço que obliga a limitar el nombre de matrícules, els que vulguin inscriure's o demanar altres detalls poden dirigir-se a la Secretaria de l'Escola Superior d'Agricultura, Urgell, 187. Les lliçons, que duraran dues setmanes, començaran en una data que ulteriorment s'indicarà, com també el programa detallat del curs.

Durant el mes d'abril s'explicaran a l'Escola Superior d'Agricultura els curssets intensius següents, que formen part del grau de Tènic Agrícola.

Hortes i conreus forçats. Plantes industrials, pel professor D. Joan Angel i Genís.

Patologia vegetal, pel professor D. Jaume Nonell.

Anàlisi de substàncies alimentícies, pel professor D. Francesc Novellas.

Bovicultura (Zootècnia del bestiar boví), pel professor D. M. Rossell i Vilà.

Explotacions lleteres (anàlisi i conservació de la llet, llets preparades, formatge i mantegues), pel professor D. Josep Poch de Feliu.

Contabilitat agrícola, pel professor D. Pere J. Girona.

Els que desitgin matricular-se poden fer-ho els dies feiners de 9 a 12 i de 3 a 6, a la Secretaria de l'Escola, carrer Urgell, 187.

El personal de la Secció de Terra Campa ha visitat els camps experimentals que la Mancomunitat té a Alguaire, Guissona, Sant Miquel de Cladells, Avià, Solsona i Manlleu, sembrant-hi civada.

El de la Secció de Viticultura ha estat als de Vilamaniscle, Esparaguera i Palau d'Anglesola.

Els alumnes d'Apicultura de l'Escola Superior d'Agricultura amb són professor D. Lluís Torres i Ullastres, han estat a Aramprunyà a estudiar pràcticament les notables instal·lacions agrícoles que allí posseeix el senyor Torres.

El professor de Fitotècnia D. Joan Angel i Genís, ha estat amb els seus alumnes a visitar els establiments vitícoles de D. Jaume Sabaté, de Vilafranca del Penedès, havent visitat, també, l'Estació Enològica de dita ciutat.

El Consell Permanent de la Mancomunitat convoca un concurs pel nomenament d'un Ajudant tècnic de l'Institut de Mecànica Aplicada Agrícola, amb la retribució de 2,000 pessetes anuals, i altre per a proveir dues places de Tècnic clínic i Tècnic bacteriològic en el Servei de Patologia vegetal, que estaran dotades amb 4,000 pessetes anuals.

Com a digne coronament del Curset de segon grau d'ensenyament agrícola, donat a Lleyda pels professors senyors Felip Solé i Olivé i Josep Camps, han visitat la capital del Segre, donant-hi sengles conferències de caràcter pràctic que, segons expressió de la Premsa local, foren favorablement comentades, D. Joan Angel i Genís, Professor de Fitotècnica, qui parlà dels «Conreus de Lleyda»; D. M. Rosell i Vila, professor de Zootècnia, qui disertà sobre «La ramaderia a Lleyda»; D. Pere Joan Girona, professor d'Economia i Llegislació agrària, baix el tema «La distribució de beneficis en la indústria agrícola»; i el Director de l'Escola Superior d'Agricultura D. Carles Pi i Suñer, qui presentà els horitzons que ofereix «La màquina al servei de l'agricultura».

Bibliografia

L'EXAMEN DU CHEVAL EN VENTE, par P. Le Hello, vétérinaire principal au Haras du Pin. 1 volume in 16 de 338 p. avec 116 figures: 6 francs. (Librairie J.-B. Baillière et fils, 19, Rue Hautefeuille, à Paris).

L'examen del cavall en venda és una de les qüestions que més interessen a tots aquells que s'ocupen del cavall: criadors, venedors, compradors. Existeix evidentment un cert nombre de regles empíriques conegudes per tothom, però les probabilitats d'error són tan nombroses que mai són prou les garanties que s'han de pendre quan s'adquireix un cavall.

L'obra del senyor Le Hello, veterinari principal de Haras du Pin, serà una guia preciosa per a tots venedors i compradors.

Després d'una curta exposició de les nocions anatòmiques necessàrie per a comprendre l'exterior del cavall, l'autor estudia el pas i les modificacions de la velocitat, després les qualitats que s'han de cercar en les diferents regions, cap, membres, potes, etc.

Segueix l'estudi dels elements d'apreciació, la conformació dels membres i del tronc i les aptituds generals.

El senyor Le Hello estudia després les qualitats que s'han d'exigir en els cavalls de sella i de tir i en els de velocitat i de força.

Els principals defectes del cavall en venda són estudiats llargament: vicis dels aploms, tares dels teguments i dels membres, tares sinovials, tares musculars i dels lligaments, tares de les potes, del cos i del cap.

Deprés d'un estudi de la capacitat locomotora, s'estudien els defectes del pas i els vicis intel·lectuals, maixanteria, por, etc.

Els vicis redibitoris s'estudien en un capítol especial.

L'estudi de l'edat i del pelatge, els mètodes dels punts i la filiació acaben l'obra.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament a totes les consultes que facin els senyors subscriptors.

Sr. E. E., SANTA COLOMA DE QUERALT.—Els tractaments contra les malalties de la vinya, deu procurar-se que siguin sempre preventius.

El tractament del mildew és indispensable que sigui preventiu.

El nombre de sulfatades a fer, varia molt en cada comarca i també segons els anys, doncs sabut és que per a desenrotllar-se el mildew requereix una simultaneïtat entre humitat i certs graus de temperatura.

Per a l'oidium podem assegurar que el millor remei és el sofre groc. Rar és l'any que amb tres ensofrades no s'en surti d'aquesta malaltia.

La primera ensofrada deu fer-se quan surten els primers brotets, la segona durant la florida dels raïms i la tercera quan els raïms verolen; si no obstant aquests tractaments aparegués una nova invasió de cendrosa, s'han de fer algunes ensofrades més, fins a destruir la malaltia.—LL. B.

P. S. I C., LLEIDA.—No li puc proporcionar dades absolutament concretes ni sobre el sistema Acapulco, ni sobre la maquinària Salvatella. D'un i altre s'han fet grans elogis a Espanya i a l'Estranger. Però la realitat és que els fabricants d'oli no els han adoptat. Això també podria ésser degut a un cert esperit de rutinariisme.

Per la meua part no tinc gran confiança en el sistema Acapulco, a pesar dels elogis; en canvi crec que la maquinària Salvatella ha de donar bons resultats. La meua opinió és deguda a informes particulars que he rebut de propietaris que posseeixen aquesta maquinària i a les visites que he fet en molins installats per en Salvatella. Desgraciadament no hi han estudis comparatius que il·lustrin els punts un xic dubtosos i per això haig de limitar-me per ara a exposar-li l'estat de la qüestió.—AMC.

OLIS

COMISSIONS i
REPRESENTACIONS

LISINI ANDREU

Comerç, 3 : LLEYDA : Telèfon 411

Màquina de batre "PERFECTA,"

Construcció suïssa. Coixinets a boles. Molta i bona feina, amb un mínim consum de força.

PREMSES D'EMPAÇAR PALLES I FORRATGES

TRACTORS per a cultiu de camps
petits i grans. MOTORS. LOCO-
MÒBILS. SEGADORES. CULTI-
VADORS. BRAVANS. Sembra-
dores. Molins. Talla-forratges, etc.

MÀQUINES AGRÍCOLES

"MORET"

Rambla Fernando, 29 : Telèf. 165

LLEYDA

Deu vostè

per a obtenir millor resultat en el tractament contra el «*mildew*» de la vinya, aplicar el

CALDO BORDELEÉS

“ENOL”

i economitza producte i farà millor treball si l'aplicació és feta per mitjà dels aparells polvoritzadors ECLAIR Vermorel i EXCELSIOR Gobet, legítims.

VICENS VILA CLOSA

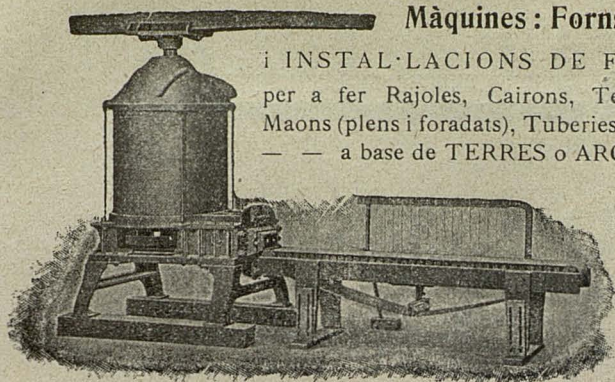
(Successor de Kegels y Vila)

Passeig de Gràcia, 88 : Telèfon 1358 G.

BARCELONA

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics i anticriptogàmics.

Demani
prospectes

Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRIQUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberíes o Canonades,
— a base de TERRES o ARGILES —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FABRIQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, c. E.

(Apartat de Correus) **BARCELONA**

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federa-
ció Agrícola Catalano-Balear, com una de
les classes de població de major producció

Carolines = Plàtans = Acàcies

Albes = Pollancs de totes classes

.....

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)